

පුද්ගල චර්යාවන් අර්ථවත් කරන සේඛියා ධර්ම

ජයරත්න කවිකාවාරියා
කතනහෙතොඩි සද්ධාරණ හිමි

චිත්තය ගිහි පැවිදි දෙපාර්ශවය තුළ ම අර්ථවත් විය යුතු පොදු ධර්මයකි. චිත්තය යන්නෙහි මූලික අර්ථය හික්මීමයි.¹ කෙලෙස් ධර්ම යටපත් කිරීමයි. කායවාක් සංවරයයි. හික්මු හික්මුණි උභය පක්ෂය සඳහා ඉන්ද්‍රිය සංවරය ඇති කරගැනීම සඳහා චිත්තය ශික්ෂා පනවා වදාළ සේක. උපාසක උපාසිකා දෙපිරිසගේ ඉන්ද්‍රිය සංවරය සඳහා හෙවත් හික්මීම සඳහා චිත්තය ශික්ෂා පැනවීමත් සිදු කොට නොමැත. එමඟින් උපාසක උපාසිකා දෙපිරිස තුළ ඉන්ද්‍රිය සංවරය හෙවත් හික්මීම අවශ්‍ය නොවන්නේයයි අර්ථවත් නොවේ. සිවුවනක් පිරිසෙහි ම චිත්තය ආරක්ෂා කරගැනීමට අවශ්‍ය බුද්ධෝපදේශ උත්වහන්සේගේ දේශනා තුළ අන්තර්ගත ව පවතී. විශේෂයෙන් චිත්තය ශික්ෂාවන් හා සුත්‍රදේශනාවන් අතර පවතින්නේ ළඟ සබඳතාවයකි. බුදුන්වහන්සේ චිත්තය ශික්ෂාවන් හැටියට සම්මත කළ ඇතැම් කරුණු ඊට පෙර අවවාද ස්වරූපයෙන් සුත්‍රදේශනා මාර්ගයෙන් ඉදිරිපත් කොට තිබුණේ ය. ඒ අනුව සිවුවනක් පිරිස ම බුද්ධෝපදේශ පිළිපැදීම තුළින් පුද්ගල ජීවිතයට අවශ්‍ය කරන හික්මීම නිතැතින් ප්‍රගුණ වනු ඇත.

මෙහිදී අපගේ උත්සාහය වනුයේ පුද්ගල ජීවිතයේ සදාචාරවත් බව අර්ථවත් කරලීම සඳහා බුදුන්වහන්සේ වදාළ සේඛියා ධර්ම පිළිබඳ විචාර පූර්වක අධ්‍යයනයක නිරතවීමයි. සේඛියා ධර්ම ප්‍රාතිමෝක්ෂණයේ

ඇතුළත් වුව ද ඒවා ප්‍රඥප්ති ලෙස සැලකිය නොහැකි කරම් ය. අනෙකුත් ප්‍රඥප්තීන්හි ඒ ඒ ප්‍රඥප්තිය කඩවීමෙන් සිදු වන ඇවත ප්‍රඥප්තියේ ම සඳහන් වේ. එහෙත් සේබියා ධර්ම කඩවීමෙන් සිදු වන ඇවත ශික්ෂාවෙහි සඳහන් ව නැත. කෙසේ නමුදු සේබියා ධර්ම කඩ කිරීමෙන් ප්‍රක්කටාපත්ති වන බව අට්ඨකථාවෙහි සඳහන් වේ.² සේබියා ධර්ම සියල්ල ම කෙළවර වනුයේ සික්ඛා කරණියා යනුවෙනි. එසේ අවසන් වනුයේ සේබියා ධර්මවලින් වාරිත්‍රයක් ම (සිරිත්) ප්‍රකාශ වන හෙයින් නැයි කියයි.³ වාරිත්‍ර ශිභි පැවිදි සැමට ම අදාළ වේ. සේබියා යනුවෙන් ගැනෙනුයේ භික්ෂු සංඝයාගේ සදාචාරවත් පැවැත්මට අනුබල දෙන සිරිත් විරිත් සමූහයකි. එහෙත් ඇතැම් සේබියා විමසා බලන විට ඒවා භික්ෂුන් වහන්සේලා තුළ පමණක් නොව ශිෂ්ට සම්පන්න කවර මිනිසෙකු තුළ වුව ද පැවතිය යුතු බව පෙනේ. සදාචාරවත් සිරිත් විරිත් අවශ්‍යයෙන් ම භික්ෂුන් තුළ පැවතිය යුතු මය. මක්නිසාද යත් සිවුචන්ද්‍ර පිරිසෙන් පරමාදර්ශී කණ්ඩායම ලෙස සැලකෙනුයේ භික්ෂු සංස්ථාවයි.

පරමාදර්ශී කණ්ඩායම අනුගාමිකයන්ට ආදර්ශ ගත හැකි ඇවතුම් පැවතුම් සිරිත් විරිත් ආදියෙන් යුක්ත විය යුතු ය. භික්ෂුවගේ මෙන් ම පුද්ගලයාගේ එදිනෙදා ජීවිතයේ බොහෝ අවස්ථාවන්ට අදාළ උපදේශන සේබියා ධර්මවල ඇතුළත් ව පවතී.

ප්‍රාතිමෝක්ෂයෙහි දක්වා ඇති පරිදි සේබියා ධර්ම සියල්ල 75කි. ඒවා දෛනික වර්යාවන්ට අනුව වර්ග 7ක් යටතේ විග්‍රහ කර ඇත.

- ◆ පරිමණ්ඩල වග්ගෝ
- ◆ උප්පග්ගික වග්ගෝ
- ◆ බම්භකත වග්ගෝ
- ◆ පිණ්ඩපාත වග්ගෝ
- ◆ කබල වග්ගෝ
- ◆ සුරු සුරු වග්ගෝ
- ◆ පාදුකා වග්ගෝ යනුවෙනි.

භික්ෂුන් වහන්සේගේ දෛනික වර්යාවන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් සේබියා ධර්ම වර්ග කර ඇති බව ඉහත වර්ගීකරණයෙන් පැහැදිලි වේ. ඒ අනුව සිවුරු පෙරවීම, ගමන් බිමන් යෑම, දහම් දෙසීම, දානය වැළඳීම, පිණ්ඩපාතය, පරිසරය රැකගැනීම ආදී වර්යාවන්

හික්ෂු ජීවිතයෙන් අර්ථවත් කර දැක්වීමක් ලෙස සේබියා ධර්ම හඳුනාගත හැකි ය. විශේෂයෙන් ම හික්ෂුන්ගේ නොමනා ගති පැවැත්ම අරමුණු කොට සදාචාරවත් හික්ෂු සමාජයක් ගොඩනැගීමේ අරමුණෙන් සේබියා ධර්ම දේශනා කර ඇති බව පැහැදිලි ව පෙනේ. සැමවිට ම නොපැහැදුන අයගේ පැහැදීම ඇති වන ලෙසත් පැහැදුන අයගේ පැහැදීම වැඩි දියුණු වන ලෙසත් හැසිරිය යුතු බව (කටයුතු කළ යුතු බව) බුද්ධෝපදේශයයි. (අප්පයන්නානං වා පසාදාය, පසන්නානංවා හියොභාවාය සංවත්තති.)⁴ ඒ සඳහා හික්ෂුන් වහන්සේගේ වර්යාව අකිශයින් වැදගත් වේ. කාලිංග යුද්ධය නිසා අනිශය වික්ෂිප්තභාවයට පත් ව සිටි වණ්ඩාශෝක රජතුමා නිග්‍රෝධ සාමණේරයන් වහන්සේගේ ශාන්ත ඇවැතුම් පැවතුම් හා ගමන් විලාශය දැක පැහැදී උන්වහන්සේගෙන් දහම් අසා ධර්මාශෝක බවට පත් විය. මෙසේ දුටුවන්ගේ මානසික විප්ලවයක් ඇති කරලීමට දැමුණු ඉඳුරන් ඇති ව සන්සුන් ව හා ආචාරශීලී ව තම වර්යාවන් පවත්වා ගැනීමට සේබියා ධර්මවල එන ඉගැන්වීම් විශේෂයෙන් උපයෝගී කරගත හැකි ය.

පරිණාමවාදී චින්තනයට අනුව ඔස්ට්‍රලෝපිකකස් අවධියක සිට නෝමෝ සේපියන්ස් සේපියන්ස් අවධිය දක්වා මානවයා පරිණාමය වීමේ දී ක්‍රමයෙන් ඇඳුම් භාවිතයට පෙළඹී ඇත.⁵ එය ක්‍රම ක්‍රමයෙන් විකාශනය වී විවිධ ස්වරූප වර්තමානයේ ගෙන තිබේ. ඇඳුම් මනුෂ්‍යයාගේ මූලික අවශ්‍යතා අතර ප්‍රධානත්වයෙහිලා සැලකිය යුත්තකි. බුදුන්වහන්සේ ද හික්ෂුන් වහන්සේලාට නියම කළ සිවුපසය අතර විවර ප්‍රකාරවේෂාව තුළින් මනා ව පෙන්වා දී ඇත. එනම් විවර පරිභෝග කළ යුත්තේ සීතල, උෂ්ණ දෙක මගහරවා ගැනීමටත් එසේ ම මැසි මදුරු ආදී සතුන්ගෙන් වන පීඩා මගහරවා ගැනීමටත් ය. තව ද ලජ්ජා ස්ථාන වසා ගැනීමට ද විවර පරිභෝගයේ සුවිශේෂී අර්ථයක් බව මජ්ඣිම නිකාය සබ්බාසව සුත්‍රයේ සඳහන් වේ.⁶ මේ අනුව පැවිද්දා මෙන් ම ගිහියා ද වස්ත්‍ර පරිභෝජනයේ දී ඉහත අපේක්ෂාවන් අර්ථවත් වන පරිදි වස්ත්‍ර පරිභෝජනය කළ යුතු වේ. විවිධ විලාසිතා ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශවයට ම අනුගමනය කළ හැකි ය. එහෙත් පුද්ගල ශරීරයේ ලජ්ජා සහිත ස්ථාන ලෙස සැලකෙන තැන් වැසෙන පරිදි වස්ත්‍ර පරිභෝග කළ යුතු බව බෞද්ධ ඉගැන්වීම බව පෙනේ. මෙය ආචාරශීලී සමාජයක ගිහි පැවිදි ස්ත්‍රී පුරුෂ කිසිදු හේදයකින් තොර ව සිදුවිය යුත්තකි. කෙසේ නමුදු හික්ෂුව විවර හැඳීම සහ පෙරවීම මනාව සිදු විය යුතු කරුණු දෙකක් ලෙස බුදුසමය සලකයි. එබැවින් ම මනාව සිවුරු හැඳීම හා පෙරවීම විනයානුකූල ව කළ යුතු පිළිවෙල

පරිමණ්ඩල වර්ගයේ පළමු ශික්ෂා කිහිපයෙන් මනා ව පැහැදිලි කර දෙයි.

- ◆ පරිමණ්ඩල නිවාසෙස්සාමිති හික්බා කරණියා.
(හාත්පසින් මනා ව වට කොට අදනය හදිමිසි හික්මිය යුතු ය.)
- ◆ පරිමණ්ඩල පාරුපිස්සාමිති සික්බා කරණියා.
(හාත්පසින් මනා ව වට කොට සිවුර පොරවමිසි හික්මිය යුතු ය.)
- ◆ සුපට්ච්ඡන්තො අන්තරසරෙ ගමිස්සාමිති සික්බා කරණියා.
(මනා ව හැඳ පොරවාගෙන ඇතුළු ගමෙහි ගමන් කරමිසි හික්මිය යුතු ය.)
- ◆ සුපට්ච්ඡන්තො අන්තරසරෙ නිසිදිස්සාමිති සික්බා කරණියා.
(මනා ව හැඳ පොරවාගෙන ඇතුළු ගමෙහි හිදිමිසි හික්මිය යුතු ය.)'

මෙම සේබියා ධර්මවලින් පැහැදිලි ව පෙන්වා දී ඇත්තේ හික්ෂුන් වහන්සේ මනා හික්මීමකින් යුතු ව ඇතුළු ගමෙහි හැසිරීමේදීත්, හිදිමේදීත් සිවුරු හැඳ පෙරවීම කළ යුතු බවයි. තව ද විනයානුකූල ව සිවුරු හැඳ පෙරවීම කෙසේ කළ යුතු ද යන්නත් එහි දී දක්වා ඇත. යම් පුද්ගලයෙකු හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් මනා ව විවර හැඳ පොරවා සිටිනු දැකීමෙන් ම ප්‍රසාදයට පත් වේ. එවැනි ප්‍රසාදයට පත් වන ආකාරයට සිවුරු හැඳීමට හා පෙරවීමට මෙහි දී උගන්වා ඇත. එසේ ම විවර ප්‍රත්‍යාවේෂාව තුළ දක් වූ පරිදි එයින් අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටු වන ආකාරයටත් විනයානුකූල බව ආරක්ෂා වන ආකාරයටත් කටයුතු කිරීමට මෙහි දී වග බලාගෙන ඇත. විනය අටුවාවෙහි අදනය හැඳීම පිළිබඳ ව දක්වා ඇති ආකාරයෙන් ම එය පැහැදිලිය. උඩින් නාභියත් යටින් දෙදන මණ්ඩලයත් වැසෙන දේ දන මඬලට යට කෙණ්ඩා ඇටයෙහි මුල පටන් අටගලක් (අඟල් අටක්) පහළට එක මට්ටමට සිටින සේ අදනය ඇදිය යුතු ය.⁸ සිවුරු පෙරවීමේ ප්‍රමාණයත් පිළිබඳ ව විමකි විනෝදනී ටීකාවෙහි සඳහන් පරිදි දන මඬලින් සතරගලක් යටට පරිමණ්ඩල කොට සිවුරු පෙරවිය යුතු බව දක්වා තිබේ.⁹ එසේ පෙරවූ විට සිටින්නේ අදනයට අඟල් සතරක් ඉහළිනි. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ ලැස්සා ස්ථාන වසා ගැනීම පිළිබඳ ව විවර ප්‍රත්‍යාවේෂාවෙහි

දක් වූ අදහස ම මේ තුළ ඇති බවයි. කෙසේ වුව ද සේබියා ධර්මවල විවර හැදීම පෙරවීම පිළිබඳ ව කරුණු පැහැදිලි කරමින් අපේක්ෂා කෙරෙනුයේ හික්ෂුන් වහන්සේගේ ඇදුම් වාමි සරල ස්වභාවයෙන් යුක්ත විය යුතු අතර එසේ විවර පරිභෝගය තුළින් සංවරගීලී හික්ෂුවක් නිර්මාණය කොට හික්ෂු ජීවිතයේ පරමාර්ථය ඉෂ්ඨ වන පරිදි බුන්මවරික ජීවිතයකට යොමු කිරීමත් ය.

ඉහත සඳහන් කළ හික්ෂු වර්ගාව ගිහි සමාජයට කෙලෙස අනුගත කරගත යුත්තේ ද යන්න පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කළ යුතු ය. මෙය විශේෂයෙන් සංස්කෘතිය හා ගලපමින් පැහැදිලි කළ හැකි ය. සමාජ මානව විද්‍යාඥයෝ සංස්කෘතිය යන්න ප්‍රධාන කොටස් දෙකක් යටතේ විග්‍රහ කරති.

- ◆ භෞතික සංස්කෘතිය
- ◆ අභෞතික සංස්කෘතිය¹⁰

මෙහි භෞතික සංස්කෘතිය යන්නෙන් අර්ථ දක්වන්නේ මිනිසා විසින් නිපදවා ඇති සියලු ම වස්තූන් ය. මිනිසා තම අවශ්‍යතාව මත නිපදවන ලද සියලු ම නිෂ්පාදන වස්තූන් භෞතික සංස්කෘතියට ඇතුළත් වේ. මෙකී ද්‍රව්‍යයන් නිපදවීම සමාජය විසින් පිළිගැනීම හා භාවිත කිරීම යන කරුණු සම්පූර්ණ වීමෙන් එය සංස්කෘතියේ අංගයක් බවට පත් වේ. ඒ අනුව ඇදුම් සංස්කෘතික අංගයක් බවට පත් වේ. ඕනෑ ම සමාජයක අවශ්‍යතාව ඔප්පු කරන සංස්කෘතික අංගයක් වශයෙන් ඇදුම් සැලකිය හැකි ය. මේ නිසා ශිෂ්ට සම්පන්න සංවරගීලී සදාචාරවත් සමාජයක් ලෙසින් අපගේ අනන්‍යතාව ඔප්පු කරලීම සඳහා පුද්ගලයාගේ වස්ත්‍ර පරිභෝජනයට හික්ෂු වර්ගාව බෙහෙවින් උපකාර කරගත හැකි ය. බොහෝ විට විවිධ සංස්කෘතීන්හි ඇති ලක්ෂණ වෙනත් සංස්කෘතිවලට එකතුවීම දක්නට පුළුවන. මෙය "සංස්කෘතික කරණය"¹¹ වශයෙන් සමාජ විද්‍යාවේ හඳින්වේ. වෙනත් සංස්කෘතියක ලක්ෂණ හෙවත් සංස්කෘතියකට එකතුවීම "සංස්කෘතියක සම්පර්කය"¹² ලෙස ද විග්‍රහ කළ හැකි ය. නවීකරණය බටහිරකරණය ආදී සමාජ වෙනස් වීමේ සාධක මත මෙකී සංස්කෘතික කරණයට භාජනය වී තිබේ. අද සමාජය ගත් විට අප අන්‍යන්‍යතාවයට උරුමකම් කියූ අපගේ ඇදුම් බටහිරකරණයට හා නවීකරණයට ලක් ව තිබේ. සම්පූර්ණ වශයෙන් ශරීරය වැසෙන සේ සංවරගීලී ලෙස ඇදුම් භාවිත කළ ලාංකිකයින් ඉහත කී වෙනස්වීම් නිසා

වර්තමානයෙහි වැඩි ප්‍රමාණයක් ශරීරය නිරාවරණය වන ලෙස ඇඳුම් ඇඳීමට පෙළඹී තිබේ. එහෙත් සේබියා ධර්මවලින් උගන්වන හින්සු වර්යාවේ සිවුරු හැඳීම, පෙරවීම අප ජීවිතයට එක්කර ගන්නේ නම්, සංවර වූ ඇඳුම් ඇඳීමෙන් අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටු වන ජාතික අනන්‍යතාව ඔප්පු කරන ආකාරයට සකස්කර ගත හැකි ය. මේ නිසා බෙහෙවින් හික්සු වර්යාව පුද්ගල වර්යාව අර්ථවත් කරන අවස්ථාවක් ලෙස ඇඳුම් භාවිතය සැලකිය හැකි ය.

හික්සුන් වහන්සේ දානය වැළඳීම පිළිබඳ ව සේබියා ධර්මවල විශේෂ අවධානයක් යොමු කොට ඇත. ගිහි පැවිදි දෙපසය ම ආහාර ගැනීමේ දී අන්‍යයන්ගේ අප්‍රසාදයට ලක් නොවන සේ, අන්‍යයන්ට පිළිකුල ඇති නොවන සේ කටයුතු කළ යුතු ය. එය ශිෂ්ටසම්පන්න සමාජය සැමවිට ම අගය කරයි. ආහාර ගැනීම හෙවත් දන් වැළඳීම හා පිළිගැනීම සම්බන්ධ ව සේබියා ධර්මවල සඳහන් ශික්ෂා පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කිරීමේ දී මනා ව පැහැදිලි වන්නේ සංවරශීලී ව, සදාචාරවත් ව අන් අයගේ අප්‍රසාදයට ලක් නොවී අනෙක් අයට අප්‍රිය සහගත බවත් ඇති නොවන පරිදි දානය වැළඳිය යුත්තේ කෙසේ ද යන්න පිළිබඳ ව බුදුන්වහන්සේගේ විශේෂ අවධානය යොමු වී ඇති බවයි. මේ කාරණය සම්බන්ධයෙන් සේබියා ධර්ම 30ක් පමණ දේශනා කර තිබේ. එම සියලු ම සේබියා ධර්ම තුළින් අපේක්ෂා කළේ ආහාර ගැනීම පිළිබඳ ව හික්සුවගේ සංවරශීලී වර්යා පද්ධතියයි. සිහියෙන් ආහාර පිළිගැනීම, පාත්‍රයට යොමු කළ සිහින් ආහාර වැළඳීම, බතට ප්‍රමාණවත් සුප ලබා ගැනීම, පිළිවෙළින් ආහාර වැළඳීම, බත් වැසුණු ප්‍රමාණවත් ව ලබාගැනීම, බත් පිඬු මුට්ටු ලංවීමට පෙර මුට්ටු විවර නොකිරීම, සම්පූර්ණ අත මුට්ටු නොදූවීම, ආහාර මුඛයේ තබාගෙන කතා නොකිරීම, ආහාර මුඛයට විසි නොකිරීම, අවට ආහාර නොවිසිරෙන ලෙස වැළඳීම, ආහාර මුඛින් කඩා නොවැළඳීම, දිව එළියට දමා වැළඳීමෙන් වැළකීම, සුරු සුරු, වපු වපු, හඬ නොනැගෙන ලෙස වැළඳීම, පාත්‍රය තොල් සහ අත ලෙව කැමෙන් වැළකීම, ඉඳුල් සහිත අතින් පැත් බඳුන නොගැනීම, ඉඳුල් වතුර මිදුලට නොදූවීම.¹³ ආදී වශයෙන් දන් පිළිගැනීම හා වැළඳීම පිළිබඳ ව කරුණු දක්වේ. දන් වැළඳීම පිළිබඳ ව සේබියා ධර්මවලින් අර්ථවත් කරණ වර්යාවන් හික්සු ජීවිතය තුළ ක්‍රියාත්මක වීම හේතුවෙන් සංවරශීලී සදාචාරවත් හික්සු ජීවිතයක් ගොඩනැගෙන බවට විවාදයක් නොමැත. වර්තමාන හික්සු සමාජය සේබියා ධර්මවල උගන්වන ආහාර ගැනීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු පිළිවෙත් ඇතුළත් ශික්ෂාවන් පිළිබඳ

අවධානය යොමු කළ යුතු ව ඇත. වර්තමාන බොහෝ හික්කුන් වහන්සේලා තම ප්‍රමාණයට වඩා බත් සහ සුප් පිළියෙත වැළඳීමට නොහැකි ව අපතේ දමන බවක් පෙනේ. එය ආචාරශීලී හික්කුන් වහන්සේලාට කරම් නොවේ. එම කරුණු ඇතුළු ආහාර පිළිගැනීම හා වැළඳීම පිළිබඳ සේවියා ධර්මවල සඳහන් ඉගැන්වීම් පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කිරීම ඉතා අගතේය. කෙසේ නමුදු මෙය පුද්ගල වර්යාවට ද ඉතා ම වැදගත් වන බව පැහැදිලි ය.

මේ තුළින් පුද්ගල වර්යාවට එකතු කරගත හැකි කරුණු කිහිපයකි.

- ◆ ආහාර අපතේ නොහැරීම.
- ◆ අන් අයගේ ආහාර පිළිබඳ ව ඊර්ෂ්‍යා නොකිරීම.
- ◆ අන් අයගේ අප්‍රසාදයට ලක් නොවන ලෙස ආහාර ගැනීම.
- ◆ අන් අයට අප්‍රිය නොවන ලෙස ආහාර ගැනීම.
- ◆ පරිසරය අපවිත්‍ර නොකර ආහාර ගැනීම.
- ◆ ඉඳුල් සහිත අතින් ආහාර, ජල බඳුන් නොගැනීම.

විශේෂයෙන් වැඩි පිරිසක් සමඟ එක් ව ආහාර ගන්නා විටක දී මෙම කරුණු ඉතා වැදගත් වේ. මඟුල් ගෙදරක්, ප්‍රිය සාදයක් වැනි අවස්ථාවන්වල දී විවිධ සමාජ කණ්ඩායම් එකතු වේ. එවන් අවස්ථාවල දී මෙම කරුණු පුද්ගලයාට තම ගෞරවය ආරක්ෂා කරගැනීමට දායක වේ. සේවියාවන්හි සඳහන් වන න වපු වපු කාරකං භුක්ඤ්ජිස්සාමිති සික්ඛා කරණියා, න සුරු සුරු කාරකං භුක්ඤ්ජිස්සාමිති සික්ඛා කරණියා.¹⁴ වැනි ශික්ෂාවන්ගෙන් දක්වන කරුණු පුද්ගල වර්යාවන්ට ඉතා වැදගත් ය. ජලය පානයේ දී සුරු සුරු හඬ මෙන් ම ආහාර ගැනීමේ දී වපු වපු හඬ නොනැගෙන ලෙස ක්‍රියා කිරීමට මෙහි දී උගන්වා ඇත. කථා කරමින් ආහාර ගැනීම ද පුද්ගලයාගේ සංවරය බිඳ හෙළන අවස්ථාවක් මෙන් ම එය කායික වශයෙන් පීඩාවක් ඇති කරන අවස්ථාවක් ලෙස ද සැලකීමට පුළුවන. මුඛය තුළ ආහාර තබාගෙන කථා කිරීම දුටුවන්ගේ අප්‍රසන්නතාවය හා අප්‍රියතාව ඇති කරලීමට හේතු කාරක ය. තව ද මුඛය තුළ ආහාර තබාගෙන කතා කිරීමේ දී ශ්වාසනාලය තුළට ආහාර යාමෙන් අපහසුතාවට පත් වීමට ද පුළුවන. එම නිසා විද්‍යාත්මකව ද එම ශික්ෂා තුළ වටිනාකමක් ඇති බව කිව යුතු ය. මේ ආදී වශයෙන් දන් වැළඳීම පිළිබඳ බුදුන්වහන්සේ හික්කුන් වහන්සේට දැක් වූ ශික්ෂාවන් තුළින් හික්කු ජීවිතය මෙන් ම පුද්ගල වර්යාවන් ද අර්ථවත් වන බව මෙයින් මනා ව පැහැදිලි වේ.

හික්ෂුව ධර්මය දේශනා කරන අවස්ථාවන්හි දී පිළිපැදිය යුතු ආචාර ධර්ම සමුදායක් සේඛියා ධර්ම තුළින් අවධානයට ලක් කොට ඇත. මෙහි දී බුදුන්වහන්සේ හික්ෂුවට පෞරුෂත්වයකින් යුතු ව ක්‍රියා කිරීමට අවස්ථාව සලසා දී ඇති බව පෙනේ. නිග්‍රෝධ සාමණේරයන් වහන්සේගේ සන්සුන් ඉදිරිපත් පැහැදිලි අයෝධ්‍ය රජු උන්වහන්සේගෙන් ධර්ම ශ්‍රවණයට සුදානම් ව දහම් දෙසීමට ආරාධනා කළ විට උන්වහන්සේ වැඩ සිටියේ රජතුමාගේ සිංහාසනයේ ය. මෙයින් ගම්‍ය වන්නේ පෞරුෂත්වය පිළිබඳ ඉගැන්වීමකි. හික්ෂු අනන්‍යතාව ධර්මයෙන් හික්ෂු වර්ගයට පවත්වා ගෙන යාමට මෙයින් පිටුවහලක් වී ඇති බව කිව යුතු ය. දහම් දෙසන හික්ෂුව නිරතුරු ව කවර තරාතිරමක ශ්‍රාවකයකු ඉදිරියේ වුව ද ප්‍රධාන වේ. දහම් දෙසීම පිළිබඳ දක්වා ඇති ශිෂ්‍යාවන් පිරික්සීමේ දී මේ කාරණය මනා ව විද්‍යමාන වේ. ඒ තැම අවස්ථාවක් තුළ ම හික්ෂුවගේ පෞරුෂත්වය ඇති වන ආකාරයට කටයුතු කිරීමේ හැකියාවක් ලබා දී තිබේ. රාජ රාජ මහාමාත්‍යාදීන් වුව ද ධර්ම ශ්‍රවණයට එක් වූ පසු බිම වාසි වී එයට සම්බන්ධ වීම එහි ප්‍රතිඵලයකි. සේඛියා ධර්මවල සඳහන් කරන පරිදි හික්ෂුව කුඩයක් දරාසිටින නොගිලන් කෙනෙකුට, ආයුධයක් අතින් ගත් නොගිලන් කෙනෙකුට, පාවහන් පැළඳ සිටින නොගිලන් කෙනෙකුට, රථයක නැගී සිටින නොගිලන් කෙනෙකුට, ඇඳක අස්නක සිටින නොගිලන් කෙනෙකුට, හිස් වැසුම් පැළඳ සිටින නොගිලන් කෙනෙකුට, තමා බිම හිඳ අස්නක හිඳ සිටින නොගිලන් කෙනෙකුට, තමා සිටගෙන සිට හිඳගෙන සිටින නොගිලන් කෙනෙකුට¹⁵ දහම් නොදෙසිය යුතු බව බුදුන්වහන්සේ දක්වා ඇත. මෙහි දී ගිලනුන් සඳහා විශේෂ අවස්ථාවක් හිමිකර දී ඇත. මේ නියා හික්ෂුව සැමවිට ම ස්වකීය අනන්‍යතාව ධර්මයෙන් ක්‍රියා කළ යුතු වේ. මෙම ඉගැන්වීම් ද සමාජමය වශයෙන් පුද්ගල ජීවිතයට අදාළ කර ගත හැකි ය. සමාජීය සත්ත්වයකු වශයෙන් පුද්ගලයා ක්‍රියා කිරීමේ දී මනා පෞරුෂත්වයක් ගොඩනගා ගැනීම වැදගත් ය. මනෝ විද්‍යාඥයින් ප්‍රකාශ කරන පරිදි සාමාජික ජීවිතය තුළ පුද්ගල පෞරුෂය නිරතුරුව ම වැඩිමට ලක් වේ. එය පුද්ගල චර්යාව පදනම් කරගෙන ඇති බව ජී. ඩබ්. ඕල්පෝට් නම් ඇමරිකානු මනෝවිද්‍යාඥයා ඉදිරිපත් කළ පහත නිර්වචනයෙන් පැහැදිලි ය.

"පුද්ගලයාගේ චර්යාවන් හා චින්තනයන් නියත කරවන මානෝ භෞතික පද්ධතීන්ගේ ගතික සංවිධානය පෞරුෂයයි."¹⁶ වශයෙන් දක්වා ඇත.

සෞඛ්‍ය හා පරිසරය පිළිබඳව ද සේවියා ධර්මවල දී බුදුන්වහන්සේ අවධානය යොමු කොට ඇත. හිසුව මළ මුත්‍රා කිරීමේ දී මෙන් ම කෙළ ගැසීම ආදී ක්‍රියාවලීන් සිදු කිරීමේ දී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු කිහිපයක් පිළිබඳ ව මෙහි දී කරුණු පැහැදිලි කරයි.

- ◆ න ධීතෝ අගිලාතෝ උච්චාරං වා පස්සාවං වා කරිස්සාමිති සික්ඛා කරණියා. (ගිලන් බවක් නැති නැනැත්තා සිටගෙන මල මුත්‍රා නොකරමිසි හික්මිය යුතු ය.)
- ◆ න හරිතෙ අගිලාතෝ උච්චාරං වා පස්සාවං වා බෙලං වා කරිස්සාමිති සික්ඛාකරණියා
(ගිලනෙකු නොවේ නම් නොමළ තණ ආදියෙහි මල මුත්‍රා නොකරමිසි, කෙළ නොගසමිසි හික්මිය යුතු ය.)
- ◆ න උදකෙ අගිලාතෝ උච්චාරං වා පස්සාවං වා කරිස්සාමිති සික්ඛා කරණියා.
(ගිලනෙකු නොවේ නම් ජලයෙහි මුත්‍රා නොකරමිසි, කෙළ නොගසමිසි හික්මිය යුතු ය.)

ඉහත සඳහන් සේවියා ධර්ම තුන ම පුද්ගල සෞඛ්‍ය හා ස්වස්ථතාව පිළිබඳ ව මෙන් ම පරිසර පවිත්‍රතාවය සඳහා ඉතා වැදගත් වූවකි. වෛද්‍ය මානව විද්‍යාවන්ට අනුව ඉඳගෙන මළ මුත්‍රා කිරීම නිරෝගිමත් ජීවිතයක් සඳහා ඉතා වැදගත් ය.¹⁷ එසේ ඉඳගන්නා ඉරියව්ව අනුව එම කාර්ය ඉතා පහසුවෙන් කිරීමට කායික වශයෙන් අවශ්‍ය වන තත්ත්වයට ශරීරය සකස් වේ. එම හිසු වර්ගාව සංවර්ෂීලී මෙන් ම සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය සඳහා ද මෙම ශික්ෂා උපකාරී වේ. මෙය ගිහි සමාජයට ද එක සේ ප්‍රයෝජන ගත හැකි ය. තණ කොළ මත හා ජලය මත මළ මුත්‍රා කිරීම කෙළ ගැසීම පරිසරයට හානිකර මෙන් ම අපවිත්‍ර කිරීමක් හෙවත් දූෂණය කිරීමක් ද වේ. සත්ත්වයා ජීවත් කරවන සාධක අතර ජලය හා වාතය ප්‍රධාන වේ. ජලය හා වාතය සංරක්ෂණය කිරීම මිහිපිට උපන් සියලු ම මනුෂ්‍යයන්ගේ වගකීම වනු ඇත. එබැවින් ම සමාජීය සම්බන්ධතා මත ද සමාජයට ඇලුම් කළ යුතු ය. පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම ගිහි පැවිදි අප සෑමගේ යුතුකමකි. බුදුන්වහන්සේ පරිසරයට ඇලුම් කළ උතුම් ශාස්තෘවරයෙකි. ඒ බව බුද්ධ චරිතයෙන් මනා ව පැහැදිලි වේ. එසේ ම තම ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවන් ද ස්වාභාවික පරිසරයේ ජීවත් වෙමින් උසස් ලෙස වර්ණනා කොට ඇත. ඒ බව ථේර¹⁸ ථේරී¹⁹ ගාථාවලින් දැක ගත හැකි ය. විතරාභී

උතුමන් සුන්දර පරිසරයට ඇලුම් කරන බව ධම්මපදයේ මෙසේ සඳහන් වේ.

- රමණියානි අරඤ්ඤානි - යතං න රමනී ජනෝ
- චිතරාගා රමෙස්සන්ති - නතෙ කාම ගවෙසිනෝ.²⁰

(සුන්දර රමණිය වූ වනයට සාමාන්‍ය ජනයා ඇලුම් නොකරයි. එහෙත් පංචකාම ගවේෂණයෙහි නොයෙදෙන චිතරාගී උතුමෝ සුන්දර රමණිය වනයට ඇලුම් කරති.)

හිඤ්ඤ වර්යාව අර්ථවත් කරගැනීම සඳහා නියමිත මෙම ශික්‍ෂා ගිහි සමාජයට ද සම්බන්ධ කොටගෙන උසස් ප්‍රයෝජන ගත හැකි අගනා උපදේශ වනු ඇත. විශේෂයෙන් පූජනීය ස්ථානවල පවත්වන විවිධ උත්සව පුද පූජාවලට සම්බන්ධ වන බොහෝ පිරිස් පරිසරය පිළිබඳ ව අනාදර බවකින් කටයුතු කරන බව පෙනේ. ඇතැමුන් තමන් රැගෙන ගිය ඉටි කවර ආදී විවිධ කැලි කසල අවට පරිසරයේ සෑම තැන ම දමා යති. එහෙත් ඉගත කී ශික්‍ෂා පුද්ගල වර්යාවන්ට සම්බන්ධ වන්නේ නම් එවන් දුෂ්ච්‍රිතීන් අනුගමනය නොකරනු ඇත. ඒ තුළින් පරිසරය ගහකොළ හා ජලය ආරක්‍ෂිත මෙන් ම පවිත්‍ර ව පවත්වාගෙන යාමට හැකියාවක් ලැබේ. පුද්ගලයාට යෝග්‍ය සම්පන්න නිරෝගී ජීවිතයක් ගත කිරීමට පවිත්‍රතායෙන් යුක්ත වූ පරිසරයට අත්‍යවශ්‍ය වූවකි. එය විනාශ කිරීම අප සිය දිවි නසා ගැනීමක් හා සමාන බව පැවසිය යුතු ය.

එසේ ම හිඤ්ඤවගේ ඉන්ද්‍රිය සංවරය ඇති කරගැනීමට අවශ්‍ය උපදේශන සේඛ්‍යා ධර්මවල ඇතුළත් ව පවතී. ඒ සියල්ල විග්‍රහ කිරීමේ දී අර්ථවත් වනුයේ පරමාදර්ශී හිඤ්ඤ සංස්ථාවක් ගොඩනැගීමේ අපේක්‍ෂාවෙන් දේශිත බව ය. සේඛ්‍යා ධර්මවල සඳහන් පරිදි ඉන්ද්‍රිය සංවරය ඇති ව ගමෙහි වැඩ සිටීම හා වැඩම වීම කළ යුතු ය. මහ හඬින් සිනාසෙමින් මහ හඬින් කථා කරමින් අත්, පා, හිස සොලවමින්²¹ ආදී ක්‍රියා කරමින් ගමෙහි වැඩ සිටීම හෝ වැඩම කිරීම නොකළ යුතු ය. මේ සියල්ල ප්‍රශික්‍ෂිත හිඤ්ඤ ජීවිතයක අර්ථවත්විය යුතු ගති ලක්‍ෂණයෝ වෙති. ඒ සඳහා අවශ්‍ය සියලු මඟ පෙන්වීම් සේඛ්‍යා ධර්ම තුළින් මනා ව සිදු කෙරේ. මෙම හිඤ්ඤ වර්යාවන් ගිහි සමාජයට ද අනුවර්තනය කරගත හැකිය. ප්‍රශික්‍ෂිත පුද්ගලයා මහ හඬින් සිනාසීම හෝ කථා කිරීම නොකරයි. කය, අත්, පා, හිස ආදිය අනවශ්‍ය ලෙස

සෙලවීම ආදිය නොකොට ඉන්ද්‍රිය සංවරයෙන් යුතු ව කටයුතු කරයි. එවැනි ශිෂ්ට සම්පන්න ක්‍රියාකාරකම් සැමවිට ම ශිෂ්ට සම්පන්න සමාජයේ ඇගයීමට හා ප්‍රශංසාවට ලක් වේ. බුදුන් වහන්සේ දේශනා කරනුයේ ද පුද්ගලයාගේ කය වචන දෙක සංවර කරගැනීම යහපත් බවයි.

“කායෙන සංවරො සාධු - සාධු වාචාය සංවරො”²²

එපමණක් නොව කය වචන දෙක හික්මවා ගැනීම, සංවර කරගැනීම හෙවත් දමනය කරගැනීම හික්මීම හෙවත් විනය වශයෙන් හඳුන්වා දෙකි.

“කාය වාචානං විනයනතො විනයෝති”²³

යමෙකු හික්මීම ඇති කරගත්තේ ද ඔහු කය වචන දෙක සංවර කරගත්තේ වේ. ඒ සඳහා අවශ්‍ය සියලු මඟපෙන්වීම් සේබියා ධර්ම තුළින් සිදු කෙරේ. ඒ අනුව සේබියා ධර්ම සර්වකාලීන, සර්ව පුද්ගල සාධාරණ ඉගැන්වීමක් ලෙස සඳහන් කළ යුතු ය.

පොදුවේ සැලකීමේ දී බුදුන් වහන්සේ සේබියා ධර්ම තුළ ගිලන් වූවන්හට නිදහසක් ලබා දී ඇත. යමෙක් ගිලන් ව සිටී නම් එකී ගිලන් බවට ප්‍රමුඛත්වය දී ශික්ෂා පැනවීමට බුදුන්වහන්සේ කාරුණික වී ඇත. ගිලන් හිසුච උපෝසථ විනය කර්ම කිරීමෙන් නිදහස් කිරීමෙන් ද²⁴ ඒ බව පැහැදිලි වේ. එය සේබියා ධර්ම තුළින් ද තහවුරු වේ. සමස්ථයක් වශයෙන් සේබියා ධර්ම සැලකීමේ දී හිසුන් වහන්සේගේ දෛනික වර්යාව අර්ථවත් කරන වර්යා ධර්ම පද්ධතියකි.

සමාජ විද්‍යාත්මක දෘෂ්ටි කෝණයකින් සේබියා ධර්ම සැලකීමේ දී සමාජ විද්‍යා සංකල්ප කිහිපයක් ඇසුරින් විග්‍රහ කළ හැකි ය. එහි දී පහත සඳහන් අංග පිළිබඳ ව සැලකිය හැකි වේ.

- ◆ පුද්ගල වර්යාව
- ◆ සමාජානුයෝජනය
- ◆ සංස්කෘතිය

සමාජ විද්‍යාවේ දී පුද්ගලයා පිළිබඳ ව සලකනු ලබන්නේ සමාජීය සත්ත්වයකු වශයෙනි. එනම් පුද්ගල වර්යාව තුළින් සමාජ

වරයාව අර්ථවත් වන බවයි. සමාජයක් යනුවෙන් නිර්වචනය කරන්නේ හුදු මිනිස් එකතුවක් පමණක් නොවේ. සමාජය යනු අන්තර් සබඳතාවලින් යුතු පුද්ගලයන් දෙදෙනෙකු හෝ ඊට වැඩි ගණනකගේ එකතුවයි.²⁵ මේ නිසා සමාජය ගොඩ නැගීමේ දී පුද්ගල වරයාව බෙහෙවින් වැදගත් ය. සේබියා ධර්ම කුලීන් මතුකර ඇත්තේ මෙකී පුද්ගල වරයාවයි. එසේ නම් එම පුද්ගල වරයාව සමාජය ගොඩ නැගීමට හේතු වන බැවින් සමාජ විද්‍යාත්මක ව සේබියා ධර්මයන් වැදගත් වන බව කිව යුතු ය.

සමාජානුයෝජන සංකල්පයෙන් නිර්වචනය වන්නේ ස්වාභාවික මිනිසෙකු ලෙස උපත ලබන සමාජීය සත්ත්වයෙකු බවට පත් වන ආකාරයයි. සේකර්ඩ් සහ ඩැක්මන් යන දෙදෙනා මෙය නිර්වචනය කරන්නේ කෙනෙක් අනෙක් අය සමඟ පවත්වන අන්තර් ක්‍රියාවල ප්‍රතිඵලය වශයෙන් ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ජීවන වර්තය පුරා වෙනස්කම් ඇති කරන ක්‍රියාවලියකි. එනම් සමාජයේ අනෙකුත් මිනිසුන් සමඟ ජීවත් වීමට පුද්ගලයකු හුරුවීමේ ක්‍රියාවලියයි.²⁶ මේ අනුව සමාජානුයෝජනය සමාජය වෙතින් ඉගෙන ගන්නා දෙයක් ලෙස දක්විය හැකි ය. පුද්ගලයා සමාජීය සත්ත්වයෙකු බවට පත් වීමේ දී පවුල, පාසල, මිතුරු සමූහ, පන්සල හා මහා සමාජය ආදී ආයතන ඇසුරු කොට සමාජ වරයාවන් ඉගෙනීම කුලීන් ඒවා ආයතනීකරණය කරමින් තම සමාජ වරයාව අර්ථවත් කරනු ලබයි. නැතහොත් ඔහු සමාජීය සත්ත්වයෙකු බවට පත් වේ. සේබියා ධර්මවල ද දක්නට ලැබෙන්නේ එවැනි තත්ත්වයකි. ආචාර්ය උපාධ්‍යාය හිසෂුන් ඇසුරේ සිටින කුඩා හිසෂුන් වහන්සේ තම ආචාර්යවරයාගේ සහ උපාධ්‍යයන් වහන්සේ ඇතුළු මහකෙරුවන්ගේ වරයාවන් අනුගමනය කරයි. ඉගෙනුමට ලක් කරයි. එබැවින් ආචාර්ය උපාධ්‍යයන් වහන්සේලාගේ හිසෂු වරයාව ශිෂ්‍ය හිසෂුන් වහන්සේලා සමාජ ගත කිරීමට උපකාරී වේ. සේබියාවන්හි අන්තර්ගත වරයාවන් ද මෙසේ ඉගෙනුමට ලක් වීම දක්නට පුළුවනි. හුදු ආචාර ධර්ම පද්ධතියක් බැවින් ආදර්ශයෙන් ඒවා හිසෂු ජීවිතයට එක් කිරීම ඉතාමත් වැදගත් වන්නේ ය.

සංස්කෘතිය නිර්වචනය කිරීම අපහසුකාර්යයකි. ඊට හේතුව මෙය සමාජයෙන් සමාජයට වෙනස් වන්නා වූ ගතික ස්වරූපයක් ගැනීමයි. ඊ. ඩී. ටයිලර් නම් ඇමෙරිකානු මානව විද්‍යාඥයා සංස්කෘතිය මෙසේ නිර්වචනය කරයි. "මිනිසා විසින් ලබාගන්නා වූත් අයත් කරගන්නා වූත් දැනීම විශ්වාසය ඇදහිලි, කලා ශිල්ප සදාචාරය නීතිය

11. අමරසේකර දයා, සමාජ හා මානව විද්‍යාව ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ, වරකාපොල, පිටුව 69, 1999
12. එම
13. ධම්මපර්‍යායනකිස්ස හිමි බුද්ධචරිතපොල, ප්‍රාතිමෝක්‍ෂ විචාරණය, 67-73 පිටු සහ 426-430 පිටු, රත්න පොත් ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ 10.
14. එම 428-429
15. එම 71 - 72.
16. කේමන්ත කුමාර එන්. ඩී. ජී. ඒ, සමාජ විද්‍යාවේ මූලික සංකල්ප පිළිබඳ හැඳින්වීමක්, විජේසූරිය ග්‍රන්ථ කේන්ද්‍රය මුල්ලේරියාව, පිටුව 87, 2001.
17. නන්දරත්න හිමි, ඉතාමඵලේ (සංස්), සමාජ සංග්‍රහය, නන්දදේව විජේසේකර කලාපය සමාජ විද්‍යා හා මානව විද්‍යා අධ්‍යයනයේ ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය, පිටුව 22, 1993.
18. ජේරාතා පාලිය, බු.ජ.ක්‍රි. සඵලක ජේරගාරා, පිටුව 100.
19. ජේරිගාරා, බු.ජ.ක්‍රි. උඵලවණ්ණා, ජේරිගාරා, පිටුව 54.
20. ධම්මපදය, අරහත්ත වග්ග භාෂාව. 10.
21. ධම්මපර්‍යායනකිස්ස හිමි බුද්ධචරිතපොල, ප්‍රාතිමෝක්‍ෂ විචාරණය, 67-68 පිටු 67-73 පිටු සහ 426-430 පිටු, රත්න පොත් ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ 10.
22. ධම්ම පදය හික්බු වග්ග භාෂාව 2.
23. දීඝ නිකාය අටුවාව මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍ර වර්ණනා.
24. මහාවග්ග පාලි, I උපොසඵධන්ධකය, බු.ජ.ක්‍රි 296.
25. කේමන්ත කුමාර එන්. ඩී. ජී. ඒ, සමාජ විද්‍යාවේ මූලික සංකල්ප පිළිබඳ හැඳින්වීමක්, විජේසූරිය ග්‍රන්ථ කේන්ද්‍රය මුල්ලේරියාව, පිටුව 19, 2001.
26. එම පිටුව 135.
27. රත්නපාල නන්දසේන, මානව විද්‍යාව, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ වරකාපොල, පිටුව 53, 2001.

වාරික වාරික යන සියල්ල ඇතුළත් සංකීර්ණ සමස්ථය සංස්කෘතියයි.¹⁷ මෙම නිර්වචනයට අනුව අදහස්, ද්‍රව්‍ය, ධර්මතා යන සියල්ල නැතහොත් ගෞතික අගෞතික සියල්ල සංස්කෘතිය හා අත්‍යන්තයෙන් ම සම්බන්ධ වන බව කිව යුතු ය. සිරිත් විරිත්, වර්‍යා ධර්ම සංස්කෘතියේ අංග වේ. එබැවින් සේඛ්‍යාවන් ද සංස්කෘතියට සම්බන්ධ ය. සේඛ්‍යා ධර්ම මඟින් පුද්ගලයාගේ වර්‍යාව ගොඩනගාගෙන යහපත් සැකැස්ම ඇතිකර ගැනීමයි. එසේ ම සමාජ පාලනයක් මේ තුළින් ඇති වන බව කිව යුතු ය. එබැවින් සේඛ්‍යා ධර්ම හා සමාජ විද්‍යාත්මක සංකල්පයක් වන සංස්කෘතිය අතර බැඳීමක් ඇති බව පැහැදිලි ය. සමස්ථයක් ලෙස බුදුන්වහන්සේගේ චිත්‍ය දේශනාවක් වන සේඛ්‍යා ධර්ම තුළින් හික්‍ෂු වර්‍යාව අර්ථවත් වන බවත් එකී හික්‍ෂු වර්‍යාව මඟින් පුද්ගල වර්‍යාව අර්ථවත් වන බවත් පුද්ගල වර්‍යාව අර්ථවත් වීම නිසා සමාජ වර්‍යාව අර්ථවත් වන බවත් නිගමනය කළ හැකි ය.

පාදක සටහන්

1. සිරි පුමංගල හිමි මඩිතියවල, පාලි සිංහල ශබ්ද කෝෂය, 454 පිට, ඇම්. ඩී ගුණසේන, කොළඹ, 1965.
2. ධම්මපරායනකිස්ස හිමි, බුද්ධචර්යාල, ප්‍රාතිමෝක්‍ෂ විවරණය, 425 පිටුව, රත්න පොත් ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ 10,
3. එම
4. පරාජිකා පාළි, බු. ජ. ත්‍රි. පිටුව. 48.
5. රත්නපුරිය ඩබ්. ජී. පරිණාමය, අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, 1996.
6. "පටිසංඛායොතිසො විවරං පටිසෙවාමි යාවදේව සිතස්ස පටිසාතාය උණ්ණස්ස පටිසාතාය ඩංසමකසවාතානපසිරිංසපසමිස්සානං පටිසාතාය යාවදේවං හිරිකෝපිතප පටිවිජාදන්ථං"
ම.නි. I, සබ්බාසව සුත්‍රය, බු.ජ.ත්‍රි. 26 පිටුව.
7. ධම්මපරායනකිස්ස හිමි බුද්ධචර්යාල, ප්‍රාතිමෝක්‍ෂ විවරණය, 426 පිටුව, රත්න පොත් ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ 10.
8. උද්ධං නාහි මණ්ඩලං අධො ජාත්‍ර මණ්ඩලං පටි විජාදෙන්තෙන ජාත්‍ර මණ්ඩලස්ස තෙට්ඨා ජංසාවිකතෝ පට්ඨාය අට්ඨංගුලමත්තං නිවාසනං ඔතාරෙත්වා නිවාසෙතඛ්ඛං I විනයයට්ඨකතා දුතියෙන භාගො. පිටුව 660.
9. ජාත්‍ර මණ්ඩලතො තෙට්ඨා වතුරංගුල මත්තං ඔතාරෙත්වා අනොලම්බෙත්වා පරිමණ්ඩලමේව පාඤ්චිකඛ්ඛං. I විමති විනොදනී විකාව.
10. රංජන් ධර්ම ශ්‍රී, සමාජ විද්‍යාව හා මානව විද්‍යාව, ගොඩගේ සහෝදරයෝ, කොළඹ, පිටුව 69, 1999.

වාරික වාරික යන සියල්ල ඇතුළත් සංකීර්ණ සමස්ථය සංස්කෘතියයි.¹⁷ මෙම නිර්වචනයට අනුව අදහස්, ද්‍රව්‍ය, ධර්මතා යන සියල්ල නැතහොත් ගෞතික අගෞතික සියල්ල සංස්කෘතිය හා අත්‍යන්තයෙන් ම සම්බන්ධ වන බව කිව යුතු ය. සිරිත් විරිත්, වර්‍යා ධර්ම සංස්කෘතියේ අංග වේ. එබැවින් සේඛ්‍යාවන් ද සංස්කෘතියට සම්බන්ධ ය. සේඛ්‍යා ධර්ම මඟින් පුද්ගලයාගේ වර්‍යාව ගොඩනගාගෙන යහපත් සැකැස්ම ඇතිකර ගැනීමයි. එසේ ම සමාජ පාලනයක් මේ තුළින් ඇති වන බව කිව යුතු ය. එබැවින් සේඛ්‍යා ධර්ම හා සමාජ විද්‍යාත්මක සංකල්පයක් වන සංස්කෘතිය අතර බැඳීමක් ඇති බව පැහැදිලි ය. සමස්ථයක් ලෙස බුදුන්වහන්සේගේ චිත්‍ය දේශනාවක් වන සේඛ්‍යා ධර්ම තුළින් හික්‍ෂු වර්‍යාව අර්ථවත් වන බවත් එකී හික්‍ෂු වර්‍යාව මඟින් පුද්ගල වර්‍යාව අර්ථවත් වන බවත් පුද්ගල වර්‍යාව අර්ථවත් වීම නිසා සමාජ වර්‍යාව අර්ථවත් වන බවත් නිගමනය කළ හැකි ය.

පාදක සටහන්

1. සිරි පුමංගල හිමි මඩිතියවල, පාලි සිංහල ශබ්ද කෝෂය, 454 පිට, ඇම්. ඩී ගුණසේන, කොළඹ, 1965.
2. ධම්මපරායනකිස්ස හිමි, බුද්ධචර්යාල, ප්‍රාතිමෝක්‍ෂ විවරණය, 425 පිටුව, රත්න පොත් ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ 10,
3. එම
4. පරාජිකා පාළි, බු. ජ. ත්‍රි. පිටුව. 48.
5. රත්නපුරිය ඩබ්. ජී. පරිණාමය, අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, 1996.
6. "පටිසංඛායොතිසො විවරං පටිසෙවාමි යාවදේව සිතස්ස පටිසාතාය උණ්ණස්ස පටිසාතාය ඩංසමකසවාතානපසිරිංසපසමිස්සානං පටිසාතාය යාවදේවං හිරිකෝපිතප පටිවිජාදන්ථං"
ම.නි. I, සබ්බාසව සුත්‍රය, බු.ජ.ත්‍රි. 26 පිටුව.
7. ධම්මපරායනකිස්ස හිමි බුද්ධචර්යාල, ප්‍රාතිමෝක්‍ෂ විවරණය, 426 පිටුව, රත්න පොත් ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ 10.
8. උද්ධං නාහි මණ්ඩලං අධො ජාත්‍ර මණ්ඩලං පටි විජාදෙන්තෙන ජාත්‍ර මණ්ඩලස්ස තෙට්ඨා ජංසාවිකතෝ පට්ඨාය අට්ඨංගුලමත්තං නිවාසනං ඔතාරෙත්වා නිවාසෙතඛ්ඛං I විනයයට්ඨකතා දුතියෙන භාගො. පිටුව 660.
9. ජාත්‍ර මණ්ඩලතො තෙට්ඨා වතුරංගුල මත්තං ඔතාරෙත්වා අනොලම්බෙත්වා පරිමණ්ඩලමේව පාඤ්චිකඛ්ඛං. I විමති විනොදනී ටීකාව.
10. රංජන් ධර්ම ශ්‍රී, සමාජ විද්‍යාව හා මානව විද්‍යාව, ගොඩගේ සහෝදරයෝ, කොළඹ, පිටුව 69, 1999.